

Oslo, 31.10.2025

Buskerud fylkeskommune

2025/9481 Innspill til Felles sti- og løypeplan for Hardangervidda

Høringsuttalelse - Forslag til felles sti- og løypeplan for Hardangervidda

Norsk Friluftsliv viser til høring, datert 16. juni 2025, vedrørende høring av Felles sti- og løypeplan for Hardangervidda (deres ref. 2025/9481 Innspill til Felles sti- og løypeplan for Hardangervidda)

Norsk Friluftsliv representerer de 19 store frivillige friluftslivsorganisasjonene i Norge, med til sammen rundt en million medlemskap og rundt 5000 lokale lag og foreninger. Norsk Friluftslivs oppgaver er klart definert i vedtektene, og vårt mandat er blant annet å fremme allemannsretten, et naturvennlig friluftsliv og hensynsfull ferdsel på eget ansvar, samtidig som vi skal sikre friluftslivets naturgrunnlag og skape økt forståelse for naturens egenverdi.

Generelle kommentarer

Den samlede belastningen på villreinen og dens utvikling har vært negativ i lengere tid, som følge av at andre hensyn og samfunnsinteresser har blitt vektet tyngre enn villreinens. Norsk Friluftsliv er derfor bekymret for villreinen og villreinens overlevelse i Norge og tar dette på det største alvor. Friluftslivet er derfor beredt på å ta sin del av ansvaret for å snu den negative utviklingen for villreinen, men det forutsetter at alle sektorer tar sitt ansvar.

Norsk Friluftsliv har fulgt opp de ulike prosessene med å forbedre tilstanden for villreinen, herunder arbeidet med stortingsmeldingen, klassifiseringen og tiltaksplaner og vil med dette knytte noen generelle kommentarer til det fremlagte forslaget til sti- og løypeplan for Hardangervidda.

I vårt innspill til tiltaksplaner kvalitetsnormen for villrein i Hardangervidda og Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei villreinområder har vi kommentert en rekke elementer. Vi mener at tiltaksplanen i for stor grad legger opp til frivillig tilslutning til de ulike tiltakene, noe som gjør gjennomføringen av tiltakene svært usikker, i tillegg til at tiltakene går ikke langt nok, særlig gjelder det innenfor arealforvaltningen, som er den viktigste grunnen til villreinens negative utvikling. Det er behov for innstramming av rammene for arealforvaltningen og forventningene til at kommunene med områder i og rundt villreinområdene må føre en svært restriktiv arealpolitikk i områdene inn mot villreinområdene slik at vektleggingen av villreinhensyn styrkes og tap av leveområder forebygges.

Vi aksepterer begrensninger for friluftslivet, men er bekymret for at det er lettere å ofre friluftslivet og allemannsretten, enn å stoppe nye arealinngrep og gjennomføre dyre restaureringstiltak. Her må alle sektorer og aktører må bidra på en forpliktende måte.

Norsk Friluftsliv er positive til en kanalisering av ferdsel bort fra de mest sårbare områdene igjennom kunnskapsbasert tilrettelegging. Slike tiltak må baseres på oppdatert kunnskap om reinens arealbruk og kombineres med kompenserende tiltak, som tilrettelegging i mer robuste områder og restriksjoner må være dynamiske og begrenset i tid og rom. Vi ser at det kan være behov for muligheten til å regulere ferdsel, også utenfor verneområder, av hensyn til villreinen. Vi er derfor positive til å utrede nye virkemidler for ferdselsrestriksjoner, som begrenser seg til tid og sted, for å ta nødvendig hensyn til sårbar natur, i denne sammenheng villrein. Vi er imidlertid sterkt kritiske til en utredning av muligheten for varige og generelle ferdselsrestriksjoner, noe vi mener vil komme i konflikt med allemannsretten.

Vi mener at det er betydelig potensial i å utvikle gode kommunikasjonsiltak og utnytte dette i mye større grad enn det som er gjort til nå. Dette er et kostnadseffektivt virkemiddel som vil være et mindre inngripende tiltak.

Kommentarer rundt forholdet mellom sti og løypeplanen og tiltaksplanen for villrein på Hardangervidda

I høringsforslaget står det at den felles sti- og løypeplanen for Hardangervidda er det første steget i en mer helhetlig forvaltning av friluftslivsferdsel både innenfor og utenfor verneområdene av hensyn til villrein og annet naturmangfold. Planen skal foreslå tiltak som kan redusere negative effekter av menneskelig ferdsel på villreinens arealbruk og trekkmuligheter. Innenfor rammene av hva som er forsvarlig av hensyn til villrein, kan det legges til rette for reiseliv og friluftsliv.

Det beskrives at planforslaget står på egne ben, men kan likevel sees i en bredere kontekst der den utgjør et samspill med både Stortingsmelding 18 (2023-24) og tiltaksplan for Hardangervidda.

Det står skrevet i høringsnotatet for tiltaksplanene i Hardangervidda og Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei villreinområder at «det er viktig at det sikres god samordning med tiltaksplanene i de enkelte villreinområdene i det videre arbeidet med kommende planer og strategier, og at tiltaksplanene som et utgangspunkt skal legges til grunn som et rammeverk for kommende planer».

Vi finner det derfor krevende å uttale oss til felles sti- og løypeplan på Hardangervidda når denne foreligger parallelt med, og ikke som en oppfølging av, den helhetlige tiltaksplanen for området.

Departementet oppfordrer til «at slutføringen av denne prosessen ser hen til den endelige tiltaksplanen Hardangervidda villreinområde som skal vedtas». Norsk Friluftsliv er tydelige på at dette er en sentral føring som vi støtter og som bidrar til mer forutsigbare rammer.

Vennlig hilsen

Norsk Friluftsliv

Hans Erik Lerkelund
fagsjef naturforvaltning

Signe Helene Lund
rådgiver naturforvaltning